

Dooie boel

ALAN BENNETT

Dooie boel

Vertaald door
Wiebe Buddingh'

De Harmonie – Amsterdam

‘Hallo? Hill Topp House? Spreek ik met mevrouw McBryde?’

‘Nee.’

‘Met wie spreek ik dan wel?’

‘Met niemand. Met Audrey. Ik woon hier.’

‘Is mevrouw McBryde ook in de buurt?’

‘Nee. Er is niemand. Ik liep toevallig langs en de deur stond open.’

‘Misschien kunt u dan beter ophangen. Kan ik later terugbellen of een boodschap achterlaten?’

‘We mogen eigenlijk de telefoon niet opnemen, maar ik dacht dat het misschien voor mij was.’

‘Nee.’

‘Ik kan wel een boodschap doorgeven, hoor. Daar was ik altijd al goed in. Vroeger deed ik dat ook, voor meneer Firbank. Van Ellis en Firbank, dat advoca-

tenkantoor aan Drummond Street. Meneer Ellis is dood, maar meneer Firbank had toch altijd al de leiding. Wilde u hem spreken?’

‘Nee, ik wil gewoon wat informatie. Bedankt. Ik bel later wel terug.’

Ze hing op.

‘Hallo? Hallo?’

Voor Audrey zelf ook ophing, staarde ze even naar de hoorn, iets wat je mensen soms in films ziet doen maar zelden in het echt.

Meneer Woodruff stond in de deuropening.

‘Je mag niet in het kantoor komen. Dat weet je best.’

‘Ik dacht dat het misschien een noodgeval was.’

‘Wat was het dan wel?’

‘Een vrouw. Aan niemand vertellen, hoor. Niemand heeft het gezien.’

‘Ik wel,’ zei meneer Woodruff.

Hill Top was een verzorgingstehuis van de ge-

meente en zo midden op de dag was er verder niemand aanwezig.

‘Kom mee naar boven,’ zei Woodruff.

‘Nee.’

‘Moet ik soms aan mevrouw McBryde zeggen dat je de telefoon hebt opgenomen? Kom mee naar boven.’

Ze volgde hem.

‘Ik heb hem al eerder gezien.’

‘Nou, dan hoeft je niet te schrikken.’

Hij ging achter de deur staan en maakte zijn broek open.

Audrey kneep haar ogen dicht.

‘Je moet wel kijken. Als je niet kijkt, telt het niet.’

‘Er komt iemand aan,’ zei Audrey. ‘Beloof je dat je het aan niemand vertelt?’

Maar Woodruff was al halverwege de gang, terwijl hij haastig zijn broek dichtknoopte.

‘Mevrouw McBryde? Mijn naam is Foss. Ik heb gisteren ook al gebeld.’

‘Had u een boodschap achtergelaten?’

‘Nou nee, niet echt. Ik had iemand aan de lijn, een zekere Audrey, geloof ik. Kan dat? Ze was heel behulpzaam, maar leek me wel een beetje in de war.’

Het was een beschaafde stem en zo te horen niet die van een stokoud iemand, dus onderdrukte mevrouw McBryde haar irritatie.

‘Het spijt me dat te horen. Ik zat even niet achter mijn bureau. Waarmee kan ik u van dienst zijn?’

Mevrouw Foss wilde weten of er misschien een plaatsje vrij was in het tehuis.

‘Op het moment niet,’ zei mevrouw McBryde, spijtig maar toch met een zekere voldoening. ‘Hill Topp is heel gewild.’

‘Ja,’ zei de dame met de beschaafde stem. ‘Ik heb er veel positiefs over gehoord.’

‘Het is weliswaar een tehuis van de gemeente,’ zei mevrouw McBryde, ‘maar de bewoners betalen wel een toeslag.’

‘Dat is geen probleem,’ zei mevrouw Foss.

‘We hebben een koor en met speciale gelegenheden drinken we soms een glaasje droge sherry. Het is niet zozeer een tehuis als wel een soort club en beslist een hechte gemeenschap. We maken vaak uitstapjes. Vorige week zijn we nog naar een boerderij in de buurt geweest waar ze een flamingo hebben.’

‘Eentje maar?’

‘Het gaat om de afleiding, snapt u? Hier in Hill Topp zitten we niet maar zo’n beetje te vegeteren. En het eten mag je best avontuurlijk noemen. Nog niet zo lang geleden hadden we een Noorse avond.’

Mevrouw McBryde was inmiddels lekker op stoom met haar verkooppraatje en putte schaamtelos uit een toespraak die ze ook had gehouden voor een congres van zorgverleners in Ilkley, waar het bericht over de Noorse cuisine veel belangstelling had gewekt. De bewoners zelf waren minder enthousiast geweest en het groepsgevoel was eigenlijk dat gerookte vis best snel ging vervelen.

‘Nou, dat klinkt allemaal geweldig,’ zei mevrouw Foss.

‘Goed, ik heb uw gegevens,’ zei mevrouw McBryde. ‘Normaal gesproken komt er door natuurlijk verloop af en toe een plaatsje vrij, dus ik zal u op de wachtlijst zetten. O ja, en als u schriftelijk contact met ons wilt opnemen, vergeet u dan niet dat je Hill Topp met twee p’s schrijft?’

Als je door de glazen voordeur van Hill Topp House naar binnen keek, leek het wel wat op een typisch landhuis van begin 1900 en dat was het oorspronkelijk ook geweest. Het was vlak voor de Eerste Wereldoorlog gebouwd en korte tijd bewoond door een rijke zakenman en zijn gezin, maar vervolgens gevorderd om als hospitaal voor gewonde soldaten te dienen. Na de wapenstilstand was het niet opnieuw een normaal woonhuis geworden, maar had het onderdak geboden aan verpleegsters in opleiding. Vervolgens had het even als tuchtschool gefungeerd, maar tijdens de Tweede Wereldoorlog was het opnieuw een hospitaal geworden. Na de oorlog was er in feite weinig veranderd, want toen was het in het bezit gekomen van de pas opgerichte National Health Service. Door de naam en de ligging op een heuvel had het een zekere populariteit, iets wat niet gezegd kon worden van Low Moor, het tehuis dat er het dichtst

in de buurt lag maar dat je eerder een verbannings-oord zou kunnen noemen. Het herinnerde de bewoners van Hill Topp aan het lot dat hun te wachten stond als ze te ver over de schreef gingen. Hill Topp was dan misschien niet ideaal, maar Low Moor bewees dat het véél erger kon.

‘Wat ik niet begrijp,’ zei Woodruff, terwijl hij met zijn lepel in zijn Saromapudding prikte, ‘is waarom ze, als we eenmaal dit stadium hebben bereikt, niet gewoon doen wat ze ook in Afrika doen, namelijk je misschien nog wel iets te eten en te drinken geven maar verder niet meer naar je omkijken tot je vanzelf wegwijnt.’

Woodruff had niet het idee dat hij in zichzelf praatte maar toch was dat in feite het geval, aangezien de bewoners van het tehuis die nog wakker

waren niet naar hem luisterden en de weinigen die dat wel deden stokdoof waren.

‘U weet niet waar u het over heeft. En we wonen echt niet meer in lemen hutjes, hoor,’ zei Zulema, de verzorgster.

‘Als ik wel ’ns thuis ben, meneer Woodruff, dan is ’t een en al torenflats. Ik heb nog nooit van m’n leven een lemen hutje gezien. Toen mevrouw Porteous vroeg uit welk deel van Afrika ik kwam, zei ik: “Uit Peckham”, en toen dacht ze dat ik haar in de maling nam. Bent u daar klaar mee?’

Ze bedoelde niet de monoloog van Woodruff maar zijn bord, waarop restjes kalkoengehakt nu één kleverig geheel vormden met de laatste hapjes Saromapudding. Woodruff hield een afwerende hand boven het dienblad, alsof hij wilde zeggen dat hij nog wel mogelijkheden zag in die onsmakelijke melange, waardoor hij Zulema dwarsboomde bij het opruimen van de eetzaal, voorafgaand aan de

zoveelste lange en met opgehoest slijm bespetterde middag.

Aansluitend op wat mevrouw McBryde graag ‘het middagmaal’ noemde, was het tehuis nu het toneel van het maandelijks bezoek van meneer Jimson, de chiropodist, die met een kruimeldief de magere oogst opzoog van juffrouw Halliwells tenen, nagelrestjes die zo bruin waren dat het leek alsof ze vijf pakjes Gauloises per dag rookte.

‘Als je nou beroemd was zou ik hier een hoop geld voor kunnen vragen op eBay, Margaret,’ zei meneer Jimson terwijl hij de stukjes nagel opzoog.

Juffrouw Halliwell wist niet wat eBay was, maar knikte toch vergenoegd. ‘Of als je een heilige was,’ vervolgde meneer Jimson (ook al had hij hetzelfde al honderd keer gezegd) ‘dan zouden ze deze nagels tot relieken bestempelen.’

Hij stond op en ging bij meneer Woodruff zitten. ‘Heilige?’ zei Woodruff. ‘Ik ben hier de heili-

ge, dat ik het nog uithoud in deze hel. Ze heeft toch geen voetschimmel of zo, hè? Ik wil niet dat ik het ook krijg omdat je je nagelknipper niet goed hebt schoongemaakt.'

'Nee, dat ligt inmiddels achter ons, nietwaar Margaret? Je voetschimmel, bedoel ik, schat. Nee, je bent nu welkom in ieder zwembad in het land. Hoewel je niet laatdunkend moet doen over de nederige voetschimmel,' zei Jimson terwijl hij Woodruffs voeten besproeide voor hij met de behandeling begon. 'Die heeft al heel wat chiropodisten van de financiële ondergang gered en heel wat gevoelige jongens de martelgang van de gymles bespaard. Of van het bewegingsonderwijs, zoals ze het tegenwoordig noemen.'

'Ik was ook een gevoelige jongen,' zei Woodruff, 'maar daar ben ik overheen gegroeid. Ik vond het nooit leuk om m'n kleren uit te trekken. Ik wilde niet dat ze m'n piemel zouden zien. Nu vind ik dat

niet erg meer. Niet dat iemand hem ooit ziet, hoor. Stink ik?’

‘Valt reuze mee,’ zei meneer Jimson, die nog een keer sproeide. ‘Bejaarde voeten stinken zelden. Jonge voeten ruiken veel erger. Oude voeten zijn droog. U hebt de voeten van een veertigjarige.’ Net als afgeknipte teennagels verkopen op eBay was dat allesbehalve gemeente compliment een vast onderdeel van zijn voetverzorgingspraatje. ‘Zo’n spray vind ik niet erg,’ zei Woodruff. ‘Was-sen, dat is pas funest.’ Dat had hij de vorige keer ook al opgemerkt, maar als herhaling verboden zou zijn tijdens een gesprek zou er weinig meer gezegd worden, zeker niet in geriatrische kringen.

‘In bad gaan!’ zei Woodruff. ‘Nou, mij krijg je er niet in. Ze komen vaak onverwachts binnen, weet je. Ze willen je in je nakie zien.’

‘Welnee,’ zei Jimson.

‘Toch wel,’ zei Woodruff.

‘Het zijn verpleegsters,’ zei Jimson. ‘Professionals.’

‘Daar vergis je je dus in,’ zei Woodruff. ‘Ten eerste zijn het helemaal geen verpleegsters. Het zijn gewoon meisjes die niks liever willen dan hun vriendjes in hun blootje zien.’

Zoals gewoonlijk hield meneer Jimson het erop dat de waarheid in het midden lag.

‘Nou, sommigen misschien.’

‘Nee, allemaal. Ik hoorde het laatst nog op tv. Hun telefoontjes puilen uit van dat soort foto’s. Toen ik zo oud was had niemand me nog in m’n nakie gezien. En ik ook niet, tot ik in het leger moest. Ik was verlegen. Ik heb bij Duinkerken gevochten en ik was verlegen.’

‘Ik wist niet dat u bij Duinkerken had gevochten,’ loog meneer Jimson. (Dat was pas een echte leugen: die ouwe moest destijds een jaar of vijf zijn geweest.) ‘Hoe was dat?’

‘Zoiets als Morecambe,’ zei Woodruff. ‘Ook aan zee en zo plat als een pannenkoek. Alleen wordt er daar niet op je geschoten. En je krijgt natuurlijk geen medaille als je naar Morecambe bent geweest. Al zou dat eigenlijk best mogen, als je nagaat hoe stierlijk ik me daar verveeld heb.’

Jimson ruimde zijn spullen op.

‘Ik heb aan de voeten van talloze vrouwen gelegen,’ zei hij, nog zo’n opmerking die hij regelmatig te berde bracht. ‘Mannen ook, trouwens.’

‘Meer vrouwen dan mannen, durf ik te wedden,’ zei Woodruff. ‘Dat komt door die rare schoenen die ze dragen. Wie had er ook alweer tig paar schoenen?’

‘De koningin?’ zei Jimson, maar zonder veel overtuiging.

‘Nee. Een buitenlandse.’

‘De koningin moet goede voeten hebben gehad,’ zei Jimson. ‘Kan niet anders, als je zo lang moet staan.’

‘Imelda Marcos,’ zei Woodruff. ‘Ze was een keer op zo’n radioprogramma, *Desert Island Discs*.’

Juffrouw Elizabeth Rathbone, de oudste bewoner van Hill Topp of, zoals mevrouw McBryde graag zei, van de Hill Topp-gemeenschap, bleef gevrijwaard van de attenties van meneer Jimson, niet omdat ze daar te oud voor was maar omdat ‘ik altijd een hekel heb gehad aan handtastelijkheden’. Woodruff beweerde vaak dat hij de oudste inwoner was, maar dat deed juffrouw Rathbone met een schamper schouderophalen af en terwijl ze zich die middag over haar legpuzzel boog, waren haar gedachten eveneens bij de koningin en haar kroning.

‘Het mannetje dat de kroon vasthoudt was het hoofd van een of andere school,’ zei ze tegen Phyllis, die geconcentreerd doorging met breien. ‘Rep-

ton of Rossall of iets dergelijks. Dat was natuurlijk voor hij het later tot aartsbisschop schopte.’

‘Was hij niet degene die prinses Margaret heeft getrouwd?’ vroeg Phyllis. ‘Ik vond de aartsbisschop die na hem kwam leuk, zo’n grote vent die een beetje op God leek en vaak op de fiets kwam.’

‘Ik wou alleen dat ik het been van de hertog van Edinburgh kon vinden,’ zei juffrouw Rathbone terwijl ze de tafel afspeurde. ‘Het is voornamelijk blauw, met een beetje paars.’ Phyllis breide verder.

Mevrouw McBryde pochte vaak dat Hill Topp een ommuurde tuin had maar meneer Peckover, die een groot deel van zijn tijd in die tuin doorbracht, vond dat flauwekul.

‘Je hebt een muur en je hebt een tuin. Dat wil nog niet zeggen dat het een ommuurde tuin is.’ Je had ook een kas, waarvan ieder ruitje met bijna heilige toewijding was ingeslagen en af en toe kwam er